אי נימא לא שבת מחמת מלאכה אפילו ממלאכה דהתירא והתניא אור של חיה ושל חולה מברכין עליו אר"נ בר יצחק מאי שבת ששבתה מחמת מלאכת עבירה תנ"ה עששית שהיתה דולקת והולכת כל היום כולו למ"ש מברכין עליה: ת"ר נכרי שהדליק מישראל וישראל שהדליק מנכרי מברכין עליו נכרי מנכרי אין מברכין עליו מ"ש נכרי מנכרי דלא משום דלא שבת א"ה ישראל מנכרי נמי הא לא שבת וכי תימא הך איסורא אזל ליה והא אחרינא הוא ובידא דישראל קא מתילדא אלא הא דתניא המוציא שלהבת לר"ה חייב אמאי חייב מה שעקר לא הניח ומה שהניח לא עקר אלא לעולם דאיסורא נמי איתיה וכי קא מברך אתוספתא דהתירא קא מברך אי הכי נכרי מנכרי נמי אין ה"נ גזרה משום נכרי ראשון ועמוד ראשון: ת"ר היה מהלך חוץ לכרך וראה אור אם רוב נכרים אינו מברך אם רוב ישראל מברך הא גופא קשיא אמרת אם רוב נכרים אינו מברך הא מחצה על מחצה מברך והדר תני אם רוב ישראל מברך הא מחצה על מחצה אינו מברך בדין הוא דאפי' מחצה על מחצה נמי מברך ואיידי (דתנ') רישא רוב נכרים תנא סיפא רוב ישראל: ת"ר היה מהלך חוץ לכרך וראה תינוק ואבוקה בידו בודק אחריו אם ישראל הוא מברך אם נכרי הוא אינו מברך מאי איריא תינוק אפי' גדול נמי אמר רב יהודה אמר רב הכא בסמוך לשקיעת החמה עסקי' גדול מוכחא מילתא דודאי נכרי הוא תינוק אומר ישראל הוא אקרי ונקיט: ת"ר היה מהלך חוץ לכרך וראה אור אם עבה כפי הכבשן מברך עליו ואם לאו אינו מברך עליו תני חדא אור של כבשן מברכין עליו ותניא אידך אין מברכין עליו לא קשיא הא בתחלה הא לבסוף תני חדא אור של תנור ושל כירים מברכין עליו ותניא אידך אין מברכין עליו לא קשיא הא בתחלה הא לבסוף תני חדא אור של בית הכנסת ושל בית המדרש מברכין עליו ותניא אידך אין מברכין עליו ל"ק הא דאיכא אדם חשוב הא דליכא אדם חשוב ואי בעית אימא הא והא דאיכא [א] אדם חשוב ולא קשיא הא דאיכא חזנא הא דליכא חזנא ואב"א הא והא דאיכא חזנא ולא קשיא הא דאיכא סהרא והא דליכא סהרא: ת"ר היו יושבין בבית המדרש והביאו אור לפניהם ב"ש אומרים כל אחד ואחד מברך לעצמו וב"ה אומרים אחד מברך לכולן משום שנאמר ברוב עם הדרת מלך בשלמא ב"ה מפרשי טעמא אלא בית שמאי מאי טעמא קסברי מפני בטול בית המדרש תניא נמי הכי של בית רבן גמליאל לא היו אומרים מרפא בבית המדרש מפני בטול בית המדרש: אין מברכין לא על הנר ולא על הבשמים של מתים: מ"ט נר לכבוד הוא דעבידא בשמים לעבורי ריחא הוא דעבידי אמר רב יהודה אמר רב כל שמוציאין לפניו ביום ובלילה אין מברכין עליו וכל שאין מוציאין לפניו אלא בלילה מברכין עליו אמר רב הונא בשמים של בית הכסא ושמן העשוי להעביר את הזוהמא אין מברכין עליו למימרא דכל היכא דלאו לריחא עבידא לא מברכין עליה מיתיבי הנכנס לחנותו של בשם והריח ריח אפילו ישב שם כל היום כלו אינו מברך אלא פעם אחד נכנס ויצא נכנס ויצא מברך על כל פעם ופעם והא הכא דלאו לריחא הוא דעבידא וקמברך אין לריחא נמי הוא דעבידא כי היכי דנירחו אינשי וניתו ונזבון מיניה תנו רבנן היה מהלך חוץ לכרך והריח ריח אם רוב עובדי כוכבים אינו מברך אם רוב ישראל מברך רבי יוסי אומר אפי' רוב ישראל נמי אינו מברך מפני שבנות ישראל מקטרות לכשפים אטו כולהו לכשפים מקטרן הו"ל מיעוטא לכשפים ומיעוטא נמי לגמר את הכלים אשתכח רובא דלאו לריחא עביד וכל רובא דלאו לריחא עביד לא מברך אמר ר' חייא בר אבא אמר רבי יוחנן המהלך בערבי שבתות בטבריא ובמוצאי שבתות בצפורי והריח ריח אינו מברך מפני שחזקתו אינו עשוי אלא לגמר בו את הכלים תנו רבנן היה מהלך בשוק של עכו"ם נתרצה להריח הרי זה חוטא:

ואין

"ישיבישע בלאט"

"שאלות" ו"מראי מקומות" על ה"דף – היומי"

ברכות נג.

ששבת מחמת מלאכת עבירה, ובבאור החילוק בין זה לאור של חיה: עי' שו"ע רח"צ ה' י"ז סק"ג, שו"ת הרא"ש כלל כב' ה' וריטב"א בע"ב, וע"ע במאירי.

היה מהלך חוץ לכרך וכו', אם רוב וכו', וקשה למה לא נימא כל קבוע כמע"מ דמי? עי' מג"א רחצ' סקי"ג ובמחצית השקל שם ומה שבמע"מ מברך: עי' ריטב"א ורא"ה ראש יוסף מלא הרועים, ואור שמח ברכות ט

וראה תינוק ואבוקה בידו, וקשה למה שונה דין זה מהדין הקודם שרואה אור היוצא מהכרך? עי' מאירי, ועי' מחצה"ש רח"צ ס"ק יג'

אש הכבשן וכו', על מה מברכים ועל מה לא, ומה הגדר בזה? עי' פרש"י ר"ח, ראב"ד בריטב"א ורא"ה, ובשיטמ"ק.

ב"ש מ"ט וכו' משום ביטול ביהמ"ד, ומנהגם של בית ר"ג הוא כב"ש, וקשה על הרמב"ם ת"ת ד' ט' איך פסק כוותייהו? עי' לח"מ, ואליה רבה קנא' א'

בנר הנעשה גם לכבוד וגם להאיר, ילנ"ע האם מברכים עליו? עי' רא"ש סי' ג', ובשיטמ"ק, ועי' ראש יוסף.

אם רוב ישראל הוא מברך, ומה הדין מחצה על מחצה? עי' רש"ש, צל"ח, שו"ע או"ח רח"צ ז' ובאה"ל שם.

הוה ליה מיעוטא וכו' ומיעוטא נמי וכו', ומה שצריך כאן לשני מעוטים להצטרף עם היעוט נכרים? עי' חוו"ד יח"ד סג' סק"ב, רש"ש, חי' ראמ"ה, ומצפה איתן.

ברכות נג:

עד שיאותו לאורו, ונחלקו אמוראי אי הכוונה יאותו ממש או שזה דין בחשיבות הנר, ומה להלכה: עי' בעל האור והשגות הראב"ד, ובשיטמ"ק.

או בפנס, מהו?, עי' פרש"י, וע"ע רשב"א, והנ"מ לברך על נר הנראה דרך עששית, ועי' שיטמ"ק, ובי"י מג"א ובאה"ל סי' רחצ

אין מחזרין וכו', ומה הטעם לזה שאין מחזרין, והאם במוצאי יו"כ יהיה הדין שונה? עי' רשב"א בשם הראב"ד, רא"ש סי' ג' פרישה רח"צ אות א' ובצל"ח

מי שאכל ושכח ולא בירך, באלו אוכלים איירי סוגיין? עי' רשב"א (רק בלחם), רי"ף פסחים כ. ורא"ש (גם מיני דגן) ורשב"ם פסחים קא: (גם פירות מ-ז' המינים שברכתן מעין ג') ולהלכה: עי' קצה' ס"ה שו"ע רמ"א ומ"ב.

יחזור למקומו ויברך, ועם בירך במקומו האם יצא בדיעבד? עי' טור קפד' ובי"י ועי' טז' סק"א

עביד בשוגג כב"ש, וקשה למה עשה כן הלא מבואר המשנה לעיל י: דהעובר על דברי ב"ה ראוי להתחייב בנפשו? עי' תוס' נב: שיטמ"ק, הגה' יעב"ץ, שו"ת הרמ"א צא'

דכתיב כנפי יונה וכו', ומה שלא הביא פסוקים שנמשלו ישראל ליונה (ולא רק לכנפי-יונה)? עי' מהרש"א, וע"ע רש"י ותוס' שבת מט. בענין ההצלה שיש ליונה בכנפיה.

עד אימתי הוא מברך, ויש לחקור, האם זהו זמן החיוב (לכתחילה) או שעד זמן זה לא הפסיד הברכה, אבל לכתחילה יש לברך מיד? עי' חזו"א או"ח כח' סק"ד, וע"ע ספק הט"ז קפד' סק"ב במי שאכל סעודה שאינה משבעת עד מתי זמנו, עי"ש מג"א,

וכי לא שמע היכי נפיק, ומה כן צריך לשמוע? עי' רא"ש ור"י, ועי' באה"ל רטו' ד"ה שלא.

גדול העונה אמן וכו', והאם צריך דווקא שיהיה הוא מחוייב גם בברכה הזו? עי' שו"ת המבי"ט ח"א קיז' ו-קפ', ועי' רא"ש פ"ט כד' ומעדני יו"ט אות ל' ובחולין פ"ו ס"ח, ומשב"ז קכד' סוס"ק ד', ולהלכה: עי' מג"א רא' סק"ו, ש"ך חו"מ שפב' סוס"ק ד', ומדני יו"ט על הרא"ש בחולין

אבל בעידן מפטרייהו עונים, והטעם לחלק בזה: עי' פרש"י רא"ה שיטמ"ק ומאירי, ע"ע רא"ש רשב"א, ר"ח וראש יוסף

והייתם קדושים אלו מים אחרונים, וקשה דבחולחין קה: מבואר שהם מפני סכנת מלח סדומית? עי' רא"ש סי' ו', ועי"ש מחלוקת הראשונים האם מברכים על מים אחרונים.

לע"נ הג"ר חיים בן-ציון בה"ג רבי משה זצ"ל נלב"ע טו' כסלו תשעח'

לתגובות הערות והארות ולקבלת הדף בדוא"ל מידי יום ניתן לפנות ל- 7652935@gmail.com או בין הסדרים למספר - 0527652935

באבילה מרובה. ד' מילין כך פירש"י ול' נראה דזה מועט יותר מאבילה מועטת אלא נראה לפרש איפכא אבילה מרובה כל זמן שהוא במה דלוין עם קצבה אבל מועט ד' מילין: **והייתם** קדושים אלו מים אחרונים. דוקא להם שהיו רגילין ליטול ידיהם אחר הסעודה מפני מלח סדומית אבל אנו שאין מלח סדומית מצוי ביניהו ואין אנו רגילין ליטול אחר הסעודה אין הנטילה מעכבת עליהו לברך ומיהו אנשים מעונגים הרגילין ליטול ידיהן אחר הסעודה ודאי להם מעכבת הנטילה לברך ברכת המזון וצריכים ליטול את ידיהם קודם בהמ"ז:

ואין מברכין על הנר עד שיאותו: אמר רב יהודה אמר רב לא יאותו יאותו ממש אלא כל שאילו עומד בקרוב ומשתמש לאורה ואפילו ברחוק מקום וכן אמר רב אשי ברחוק מקום שנינו מיתיבי *היתה לו נר טמונה בחיקו או בפנס או שראה שלהבת ולא נשתמש לאורה או נשתמש לאורה ולא ראה שלהבת אינו מברך עד שיראה שלהבת וישתמש לאורה בשלמא משתמש לאורה ולא ראה שלהבת משכחת לה דקיימא בקרן זוית אלא ראה שלהבת ולא נשתמש לאורה היכי משכחת לה לאו דמרחקא לא כגון דעמיא ואזלא: ת"ר גחלים לוחשות מברכין עליהן אוממות אין מברכין עליהן ה"ד לוחשות אמר רב חסדא כל שאילו מכניס לתוכן קיסם ודולקת מאיליה *איבעיא להו אוממות או עוממות ת"ש דאמר רב חסדא בר אבדימי °ארזים לא עממוהו בגן אלהים ורבא אמר יאותו ממש וכמה אמר עולא כדי שיכיר בין איסר לפונדיון חזקיה אמר כדי שיכיר בין *מלוזמא של טבריא למלוזמא של צפורי רב יהודה מברך אדבי ארא דיילא רבא מברך אדבי גוריא בר חמא אביי מברך אדבי בר אבוה אמר רב יהודה אמר רב אין מחזרין על האור כדרך שמחזרים על המצות א"ר זירא מריש הוה מהדרנא כיון דשמענא להא דרב יהודה אמר רב אנא נמי לא מהדרנא אלא אי מקלע לי ממילא מבריכנא: מי שאכל וכו': אמר רב זביד ואיתימא רב דימי בר אבא מחלוקת בשכח אבל במזיד ד"ה יחזור למקומו ויברך פשיטא ושכח תנן מהו דתימא ה"ה אפילו במזיד והאי דקתני ושכח להודיעך כחן דב"ש קמ"ל תניא אמרו להם ב"ה לב"ש לדבריכם מי שאכל בראש הבירה ושכח וירד ולא בירך יחזור לראש הבירה ויברך אמרו להן ב"ש לב"ה לדבריכם מי ששכח ארנקי בראש הבירה לא יעלה ויטלנה לכבוד עצמו הוא עולה לכבוד שמים לא כל שכן הנהו תרי תלמידי חד עביד בשוגג כב"ש ואשכח ארנקא דדהבא וחד עביד במזיד כב"ה ואכליה אריא רבה בב"ח הוה קאזיל בשיירתא אכל ואשתלי ולא בריך אמר היכי אעביד אי אמינא להו אנשאי לברך אמרי לי בריך (א) כל היכא דמברכת לרחמנא מברכת מוטב דאמינא להו אנשאי יונה דדהבא אמר להו אנטרו לי דאנשאי יונה דדהבא אזיל ובריך ואשכח יונה דדהבא ומאי שנא *יונה דמתילי כנסת ישראל ליונה דכתיב °כנפי יונה נחפה בכסף ואברותיה בירקרק חרוץ מה יונה אינה ניצולת אלא בכנפיה אף ישראל אינן ניצולין אלא במצות: עד אימתי הוא וכו': כמה שיעור עכול א"ר יוחנן כל זמן שאינו רעב וריש לקיש אמר כל זמן שיצמא מחמת אכילתו א"ל רב ימר בר שלמיא למר זוטרא ואמרי לה רב ימר בר שיזבי למר זוטרא מי אמר ריש לקיש הכי והאמר רב אמי אמר ריש לקיש כמה שיעור עכול כדי להלך ארבע מילין ל"ק כאן באכילה מרובה כאן באכילה מועטת: בא להם יין וכו': למימרא דישראל אע"ג דלא שמע כולה ברכה עונה יוכי לא שמע היכי נפיק אמר חייא בר רב בשלא אכל עמהן וכן אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה בשלא אכל עמהן *א"ל רב לחייא בריה ברי חטוף ובריך וכן אמר רב הונא לרבה בריה חטוף ובריך למימרא דמברך עדיף מעונה והתניא ר' יוסי אומר גדול העונה אמן יותר מן המברך א"ל ר' נהוראי השמים כן הוא תדע שהרי *גולייר יורדין ומתגרין [במלחמה] וגבורים יורדין ומנצחין תנאי היא דתניא אחד המברך ואחד העונה אמן במשמע אלא שממהרין למברך יותר מן העונה אמן בעי מיניה שמואל מרב מהו לענות אמן אחר תינוקות של בית רבן אמר ליה אחר הכל עונין אמן חוץ מתינוקות של בית רבן הואיל ולהתלמד עשויין והנ"מ בדלא עידן מפטרייהו אבל בעידן מפטרייהו עונין ת"ר שמן מעכב את הברכה דברי רבי זילאי רבי זיואי אומר אינו מעכב רבי אחא אומר שמן טוב מעכב ר' זוהמאי אומר כשם שמזוהם פסול לעבודה כך ידים מזוהמות פסולות לברכה אמר רב נחמן בר יצחק אנא לא זילאי ולא זיואי ולא זוהמאי ידענא אלא מתניתא ידענא דאמר רב יהודה אמר רב ואמרי לה במתניתא תנא °והתקדשתם אלו מים ראשונים והייתם קדושים אלו מים אחרונים כי קדוש (ב) זה שמן אני ה' אלהיכם [א] זו ברכה:

הדרן עלך אלו דברים